1915. Székesfehérvár, XXII. évfolyam, 197. szám. Vasárnap, augusztus 29.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Telefon: 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Szomorú valóság.

A háboru hatása nagy változatokban mutatkozik már most is a különböző társadalmi osztályoban. Tömegekre és egyesekre — gazdasági tekintetben.

Látjuk, logikailag hihető adatok állanak rendelkezésünkre, hogy sokan megszedték magukat. Dusgazdagokká lettek: pótolták merész spekulációjuknak a háborus idők előtt való veszteségeiket. Vagy legalább is oly módba jutottak, a milyen módot azelőtt sohasem élveztek.

Nem irigyeljük tőlük a szerencsét. Hiszen sokan becsületesen megdolgoztak érte. A kik pedig könnyű szerrel, inkább szerencsével és passzív nyugalommal jutottak a háboru folytán vagyonhoz, tőkéhez: azok gondoljanak arra, hogy kötelességek háramlanak reájuk. Lelkiismeretbeli kötelességek, melyek elől kitérniök nem szabad. Sőt gondoskodni kell a kormányzatnak arról is, hogy kitérni ne lehessen. A német szövetségesünk erről már is gondoskodott.

De azt látjuk, tapasztaljuk, hogy óriásilag nagyobb és hihetetlenül tömegesebb számban vannak azok, kiket a háboru hatása gazdaságilag vagy tönkre tett, fejlődéseikben megakasztott, vagy érzékenyen meggyengitett. Kereskedők, iparosok zárták be üzletüket, virágzó munkakörök tulajdonosai nagy veszteségekbe jutottak, melyeket pótolni alig lehet. Ezreknek és ezreknek ujra kell az életet, hogy ugy mondjuk, kezdeni.

A háboru hatásaként jelentkezett az iparnak ugyszólván szünetelése, mely a háborus időknek teljesitményeitől távolabb esik. Az anyagok drágasága miatt a közönség csak a legszükségesebb ipari cikkeket rendeli és takarékosságban, nélkülözésben szinte csudás állásponton helyezkedik.

Ám, a háborunak és ennek kapcsán szinte félemletesen uralomra jutott drágaságnak hatását legérzékenyebben érzi az állandó fizetésü hivatalnok osztály. Ennek az osztálynak tagjai a háboru előtt való idők fizetésével usszák át ezt a rettenetes időt. Az egyszerü földmives emberek, családok jobban élnek, mint ők. Nem nagyitunk, ha azt mondjuk, hogy valósággal koplalnak sok lateiner tüzhelyen, vagy legalább nélküloznek. Ez az állapot is áldozatszámba megy. De más báj is lesz. Többen kénytelenek közülük adósságot csinálni, mert képtelenség a fizetésükből sokaknak a legegyszerübben is megélni. A háboru elmulik. Ő reájuk akkor is nehéz idők maradnak. Mikor fognak adóságaikból kievickélni?

Egyszóval a háborunak gazdasági hatásával számolni kell. A szociális kiegyenlités nem fog könnyen menni. Ez az állapot betegség, de nem azon betegség közül való, melyet maga a természet is meggyógyit. Itt nagy akcióra, segitő kezekre, orvosra van szükség. És együttműködésre.

A világháboru.

A kettészakadt orosz hadsereg.

Hogy Breszt-Litovszkot elfoglaltuk, a rendezettnek hirdetett orosz visszavonulás vad és véres kaossza züllött. A szövetséges hadak frontja jókorányit megrövidült és a még orosz kézen levő Bialisztok előtti, egészen kis rész kivételével, teljesen kiegyenesedett.

A visszavonulásnak, mint már azt jeleztük, már csak egy vasutvonala van. Az egész világ Breszt-Litovszk elestének hatása alatt áll és nemcsak a semleges államokban, de Londonban is ugy itélik meg a vár elestét, mint a katasztrófa teljessé váltát. Az üldözés keleti irányban folyik és az oroszok tehetetlenül szorulnak az ingoványokba.

A Rokitno-mocsarak.

A harctér egyre közelebb torlódik e nevezetes területhez, amely Rokitno-mocsarak néven ismeretes s amelyet a térképek sokszor a Polesztje erdőtartomány néven is jelölnek. Ez a nagy mocsárháromszög Breszt-Litovszk, Kiew és Mohilew között terül el. fővárosa Pinszk. Néhány vonat szeli át a gyéren lakott, őserdőkkel boritott óriási lápvilágot. Vizeit, amelyek a Karpátok ereszkedőin erednek, a Pripety folyó gyüjti össze és vezeti le. Csak egy kis domborulat választja el a Bug forrásától. Maga is a mocsárban ered és alig van esése, amint roppant sok balparti mellékfolyóinak sincs, azért akárhány helyen medrük teljesen elveszik az ingoványban. A Pripety balparti mellékfolyóinak forrásvidéke oly szorosan csatlakozik a Njemen forrásvidékéhez, hogy nedvesebb esztendőkben a kettő egymásba megy át.

A történelmi nevezetességü Berezina alsó folyása is a Poleszje-mocsárterülethez tartozik.

A mocsár belső területén magasabb homokos és alacsonyabb ingoványos szakaszok váltakoznak. A geologiai kutatás megállapitotta, hogy néhány felső réteg után egy vizáthatlan földréteg következik, ami a vizelnyelést erősen megnehezíti. Ehhez járul még az is, hogy a Pripety és mellékfolyói a medencébe jutva, elvesztik esésüket és áradásokat okoznak.

1874-ben elkezdték a mocsarak lecsapolását. Az egész Rokitno-terület 8,720.000 hektár (87 ezer 200 km²) ennek akkor csak negyedrésze volt müvelhető és lakható terület. A tulajdonképeni mocsár 6,540 000 hektár volt, ennek fele árnyas erdő. A csatornázás által 2 és félmillió hektár területet tettek szárazzá és müvelhetővé, a megmaradt mocsárterületnek még ezenkivül egy tekintélyes részét rétekké változtatták át, ugy, hogy ma a Poleszje-mocsarak területe 2,644.000 hektárra fogyott és értékük hatszorosra emelkedett.

Katonai és hadviselés szempontjából még mindig nagyon fontos ez a mocsárterület, különösen kellemetlen a visszavonuló oroszoknak ritka utháló-zata miatt. Tavasszal még mindig majdnem egyetlen nagy tóvá változik ez a rengeteg terület, mert Wolhyniában az olvadás februárban és márciusban erősen megindul, a mocsarak folyóit és állóvizeit pedig még mindig vastag jég fedi s ezen árad szét az olvadó hó vize.

A balkáni diplomácia.

A szkupstina szabad kezet engedett Pasicsnak, de épp Pasics legutóbbi nyilatkozatai sejtetik, hogy ez a szabad kéz nem fogja Macedóniát odaadni a bolgároknak; semmiesetre sem egész Macedóniát, már pedig ennélkül bolgár megegyezés helyett könnyen bolgár konfliktus lehet a tárgyalások eredménye.

Ujabb események.

Bausknál, Schönbergnél, Mitautól délkeletre elterülő vidéken az ütközetek tovább tartanak. 2450 oroszt elfogtunk, 4 ágyut és 3 géppuskát zsákmányoltunk. Kovnótól délkeletre az ellenséget visszavertük.

Olita várát, melyet az oroszok kiüritettek, megszállottuk.

Foglyok.

Augusztus 25 én és 26-án 3500 oroszt elfogtunk és 5 géppuskát zsákmányoltunk.

Lényegesebb események nem történtek.

A gyermekcsiny áldozata.

A gyerekes meggondolatlanságból eredő szerencsétlenségek épen nem tartoznak a ritkaságok közé. Ennek az áldozata lett Tanschitz János kályhás, Fütőház-utcai lakos hét éves fiacskája is.

Kétkerekü talyigán lisztet vittek a házukba. A Tanschitz fiu hátul ránehezedett a talyigára. A lisztes zsákok valahogy előbbre csusztak, miáltal felbillent a talyiga egyensulya s a fiucska a levegőbe repült, s oly szerencsétlenül vágódott a földre, hogy súlyosabb természetü agyrázkódást szenvedett.

A szerencsétlenül járt gyermeket beszállitották a Szent György kórházba.

VÉRTES VITÉZ.

A fekete sereg szakállas golyóbissal és láncos buzogánnyal lett félelmetessé jancsárok, spahik előtt, a vörös ördögök meg mezztelen pengével és zakatoló karabéllyal reszkedtetik meg a doni kozákot, a mingréliai lándzsást, de még a Preobrázsenszki regimentet is.

Megismétlődik Mátyás király hadverő kora, felelevenedik a fekete sereg is a vörös ördögökben és Mátyás király koronázása ősi helyén ime vártát áll majd az ő fekete seregének egyik daljás leventéje sisakban, vértben, szablya a kezében és kevély, dacos, harcos pillantással a szemében.

De a külső vértet, amelyik a famintát megóvja a késő századok számára és a belső lelket, amelyik e művészi, élettelen anyagnak igazi melegséget kölcsönöz, a közönség adja meg. Szegeket fog beléje verni, amiből fémvértezet övezi porhanyó testét, de ezek a szegek életet, lelket, szivet varázsolnak majd a vértes vitézbe, mert élni fog s hirdetni fogja, hogy volt egykor, amikor a magyar hadba szállt az egész világgal az igazságért, a magyarságért s a magyar rögért; lelke lesz, mert a magyar néplélek minden jótekony érzéke fog beleszürődni és szive is lesz, mert a magyar nemzetnek a hősökért lobbanó szivének nemes szeretete fog benne szikrát fogni.

A vértes vités nemcsak a magyar harci dicsőség szimboluma lesz, hanem a magyar áldozatkészség, nagylelkűség és jószív kifejezője is, a rideg harcos daliát homlokon csókolja a jótékonyság gyöngéd nemtője is, mert a szegekből befolyó összeget a vármegyei és városi rokkanták, hadiárvák s özvegyek javára adják.

A ki tehát szeget ver be a famintába. az nemcsak egy téglát adott a mai diadalmas csaták emlékéhez, hanem egy gyöngyöt is ráfűzött a jótékonyság gyöngyfűzérére.

Akik ami tüzhelyünkért elvesztették uraikat, azok megérdemlik, hogy nekik tüzhelyet építsünk; akik ami teritett asztalunkért elvesztették atyjukat, megérdemlik, hogy az asztal étkeiből nekik is juttassunk; akik pedig ami jólétünkért ott hagyták épkézláb voltukat, megérdemlik, hogy fájdalmukat lehetőleg enyhitsük!

A szobrot szeptember 8-án leplezik le, fel tehát Mátyás népe, vértezzük Mátyás leventéjét, verjünk szöget puha fába, hogy ezzel kemény vértet kapjon, de kapjon mindennapi kenyeret, melengelő ruhát, s meleg otthont általa rokkant, az árva és az özvegy!

Hazafias, kegyeletes és Istennek tetsző cselekedet lesz minden szeg beverése. V.

HIREK.

Napló.

A jószivű társadalomhoz szólunk. Mindazokhoz, akiket megkimélt a világháboru pusztitó forgataga, akik bár megfeszült idegzettel, de mégis távol minden veszedelemtől, dolgozhatnak önmaguknak, kedveseiknek.

A Nagy-Magyaralföld, a Dunántul már be volt vetve, a gyárakban folyt a hasznot hozó munka, megkötötte az üzletet, mig a Kárpátokban élethalálharc dult, hogy minden élet, minden munka, minden üzlet, minden család minden otthona a mienk marad-e?

A Kárpátok népe egész Magyarországért szenvedett; a Kárpátok falvai azért pusztultak el, hogy Magyarország megmaradjon.

Sáros-vármegyében 20, Zemplém-vármegyében 20, Ung-vármegyében 5 község és falu pusztult el teljesen, töméntelen ezenkivül a községek és falvak száma, melyek részben szenvedtek. Több mint 5.000 ház semmisült meg.

Nincs igavonó állat, nincs marha, nincs baromfi, mindent elhajtott, elpusztitott az orosz. A mezőt nem lehet felhasználni, a földet bevetni, a gyermekeket iskolázni.

Siessünk az érettünk szenvedő Kárpátok segitségére. Az állam megtette amit tehetett, gondoskodott az első segitésről, gondoskodott arról is, hogy a feldult tüzhelyek felépüljenek.

De Magyarországnak, a magyar vármegyéknek, városoknak, és társadalomnak nem lehet közömbös, hogy miként épülnek ujra a kárpátok elpusztult falvai. Szegény és elhagyatott volt eddig ez a vidék, kulturája elmaradt; a hála érzete, a magyarság szeretete és kegyelete kötelességgé teszi, hogy gondoskodjunk róla, hogy többé ne legyen szegény, elhagyatott és kulturátlan. Ujjá, szebbé, egészségesebbé és magyarrá épitjük az elpusztult falvakat, hogy gyermekei, még az unokákban is arról meséljenek, hogy milyen csodát tett a magyar hála és szeretet.

Magyar óvodák és iskolák támadnak a ruthén és tót falvakban és magyar imával fogja megköszönni a föld szegény népe a Kegyelmes Istennek, hogy a magyarság szivét feléje forditotta és hogy őt a magyarság szivére zárta.

Mindnyájunk közös, szent munkája az, hogy igy történjék.

—

— Uj kerületi tanfelügyelő. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök a bicskei esperesi kerület egyházmegyei tanfelügyelővé Neumayer Ferenc etyeki plebánost nevezte ki.

— A város gabonaőrlése. A város a malmok ajánlataiból az első budapesti gőzmalomét fogadta el bérőrlési alapon. A tanács alapján a legközelebbi közgyülés fog ez ügyben határozni.

— Kitüntetés. Szép kitüntetés érte — mint értesülünk — a déli harctéren működő katonai munkásosztagunkat. F. hó 18-dikán, a király születése napján osztották ki az osztag kitüntetett tagjai között a vitézségi érmeket. Egy hatalmas sziklafal tövében állitották fel a fenyőgalyakkal gazdagon diszitett tábori oltárt, hol a tábori mise volt. Ezután tüzték fel az érmeket a derék fejérmegyei fiuk mellére. *Regényi* Lajos őrmester nagy ezüst vitézségi érmet kapott, négyet a kisebb ezüstéremmel, ötöt bronzéremmel tüntettek ki. A munkásosztag parancsnoka, *Csik* István főhadnagy.

— Liszt érkezett a városnak. A jövőnek bizonyára mulatságos olvasmánya lesz, hogy a nagy világhábo u alatt milyen patikaadagokban kapta egy 40 ezer lakóju város a lisztet. Ma ismét érkezett, meg pedig kivételesen vagonszámra összsen 3 vagonnal.

— A város köszönete Grünfeld Jakabnak. *Grünfeld* Jakab földbirtokos, mint ismeretes, 200.000 koronás alapitványt tett a rokkant katonák javára. A város egy diszmüben fogja köszönetét kifejezni. A diszmunka Ferdinánd király korabeli pecséttel lesz diszitve.

— A város sertésvásárlása. Báró Kohner uradalma 1000 darab sertésre tett ajánlatot, a polgárdii uradalom pedig 240 darabra. A sertésvásárlas ügyében is a közgyülés fog végleg dönteni.

— Esküvő a hadikórházban. *Tőke* Ferenc, a 17. hovédgyalogezred katonája, mint sulyos sebesült fekszik a Szent György kórház katonaosztályában. Tőke szombaton tartotta esküvőjét a kórház háziképolnájában *Niglás* Teréziával.

— Szepessy László utolsó verse. Megirtuk a napokban, hogy *Szepessy* László, a jeles katholikus költő, aki miut tartalékos hadnagy vett részt a harcokban, a doberdói fensikon hősi halált halt hazájáért. A kiváló költőnek a harctéren irt utolsó versét itt közöljük;

IDE KÉKLIK.

Ide kéklik a tengernek
Csodálkozó szép nagy szeme,
Mintha érettem aggódó
Feleségem szeme lenne.

Ne félts engem édes rózsám,
Az a tenger kiapadhat,
De földonkből a talián
Nem vesz el egy talpalattat.

Édes rózsám, tudom én jól;
Hogy te nem a földet félted,
Hanem engem, itt földön
Egyetlenegy mindenséged

Oh, odase, kis angyalom,
Veszen inkább rongy életem,
Semmint a te kék szemedbe
Egy talián nevetgessen.

Szepessy László.

— A nélkülözhetetlenségi inditvány. Székesfehérvár nélkülözhetetlenségi inditványát legutóbb Szatmárvármegye tárgyalt, s kivételesen ez a vármegye elfogadta a város inditványát a felmentett tisztviselőkről. Érdekes jelenség, hogy a legtöbb vármegye ellene volt, s nem fogadta el Székesfehérvár hazafias felfogását.

— Molnár dr. — Fodor ügy a törvényszéken. Dr. Molnár tb. főorvos és Fodor Gyula kiadótulajdonos között, mint ismeretes, egy kis fiu halálával kapcsolatban becsületsértési per keletkezett, amelyben a járásbiróság Fodor Gyulát elmarasztalta. A törvényszék szombaton tartott tárgyalásán a járásbiróság itéletét helybenhagyták.

— Szabadkőmüvesek a harctereken. A sötétség szabadalmazott lovagjai a táborban is folytatják átkos munkájukat. A német Nagypáholy megengedte, hogy a táborokban ideiglenes páholyokat alakitsanak, ahol a katona-testvérek vakolnak. Sőt azt is megengedte, hogy ezek a tábori páholyok felvételeket eszközöljenek, ha akad ott balek. Az első ilyen páholy a francia St. Quentinben létesült s jellemző, hogy az ottani szabadkőmüvesek mindjárt felkinálták a német testvéreknek a saját helyiségüket. Tehát most sem szakadt meg a nemzetközi szervezet, pedig a német páholyok a franciákkal is megszakittottak, már t. i. a profán világnak kiadott értesités szerint, minden összeköttetést! A második tábori páholy Lüttichben van. Hadvezetőségünk bölcseségének köszönhető, hogy a mi hadseregünkben ilyen gyülesezések nem igen lehetségesek. Különben valószinü, hogy a németek is csak titokban csinálják, mert hisz magát a hirt is nem nyilvános, hanem titkos lapjuk hozta.

— Térzene. Vasárnap délelőtt 11—12 ig a Zichy-ligetben a Vöröskereszt javára térzene lesz. Kéri a Vöröskereszt a hölgyeket, akik a pénztárnál szoktak lenni, hogy megjelenni sziveskedjenek.

— Kórházi papucsok készitéséhez anyagot voltak szivesek küldeni: Nagy Alfolzné, Aulik Józsefné, Szüts Gedeonné, Lauschmann Gyuláné, Brestyánszky Karolin, Schwarzbach Flóra, Rexa Dezsőné, Schwarz nővérek, Prónainé, Klein Adolfné (2 K.-t is.) Fogadják érte hálás köszönetemet. A fehérvári közönség további szives hozzájárulását kérem még a jövő hét folyamán. A célnak megfelel: poszto, flanell, bútorszövet stb. darabokban is. Továbbá mindenemü felsőruha. *P. Vértessy.* Megyeháztér 13.

— A rokkantakért. A rokkantakat elhelyező és gyámolitó bizottság ma vasárnap délelőtt 11 órakor a Magyar Király szálloda nagytermében nagytontosságu értekezletet tart Havranek József ny. polgármester, bizottsági elnök vezetése alatt.

SÖVEGJÁRTÓ vaszonaruháza. Barátok épülete.

Nagy választék szines zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalteritők, szőnyeg- és matracszövetekből. OLCSÓ szabott árak.

— **Levél a harctérről.** A mi hőseink rendületlen hazaszeretetére, s soha fáradságot nem ismerő kitartása és lángoló lelkesedésére jellemző a következő levél. A levelet helybeli kórházi lelkészünk Sorg Péter kapta bátyjától Sorgh Márton népfölkelőtől. A derék népfölkelő a mozgósitás első napjaiba bevonult s azóta végig küzdötte az összes harctereket. Most hogy kitüntették a következőket irja: Tudatom veled, hogy kitüntetést kaptam. A vitézségi érmet, a királyunk születése napján kaptam meg, a századosunk tette a mellemre. A mi századunkban hárman kapták meg, egy szakaszvezető kapta, egy káplár és én. Nagyon gyönyörüen ünnepeltük meg ezt a napon, szép parádét tartottunk és szent misét is hallgattunk. Sose felejtem el. Itt nagy az öröm, mert királyunk születése napján elfogtunk négyszáz ennyihány ágyut. A legujabb ujság pedig az, hogy Novogeorgievszk elesett. Elfogtunk 85000 muszkát, 700 ágyut 6 tábornokot, éljen a mi királyunk, éljen a haza.

— **A legcsunyább augusztus.** Emberemlékezett óta nem volt ilyen kellemetlen, hideg, esős, szeles augusztusunk. A rendellenes időjárás okai felöl a meteorológiai intézetnél érdeklődtünk, de itt sem találják meg világosan azokat, mert nyugatról, Franciaországból és Angolországból a háboru kitörése óta nem jön meteorológiai jelentés. Dr. Anderkó Aurél, a prognozisosztály vezetője szerint valószinü, hogy a mostani augusztus rendellenes alacsony hőmérséklete az Atlanti óceánon lévő depresszióra vezethető vissza, amit növel a Földközi-tengeren támadt, északkelet felé huzódó depresszió. Az idei augusztus, különösen a hónap közepétől kezdve feltünően hideg augusztus havának átlaghőmérsékletéhez viszonyitva. Öt napi átlagokat véve, augusztus 4—8-ika között 21.2 fok meleg szokott lenni; az idén ebben a ciklusban másfél fokkal hidegebb volt. Legnagyobb az eltérés a 19-étől 23-áig való átlagban, amikor csaknem négy fokkal alacsonyabb volt a hőmérséklet, mint amilyen augusztus ilyen időszakának átlaghőmérséklete. Ugy látszik azonban, hogy a nyugati depresszió csökkenőben van és legalább augusztus utolsó harmada derült és napos lesz és módot ad a gazdáknak, hogy betakaritsák terményeiket.

— **Az internáltakkal való levelezés.** Az internáltak postai küldeményeinek ellenőrzéséről belügyminiszteri rendelet intézkedik, amely azt is kimondja, hogy az internáltak csak az internálás helye szerint illetékes elsőfoku rendőrhatóság közvetitésével és ellenőrzése mellett levelezhetnek. Előfordultak azonban esetek, hogy egyes hatóságok megtagadták ama külföldi állampolgárok leveleinek közvetitését és ellenőrzését, akik nincsenek internálva, hanem csak enyhébb rendőrhatósági felügyelet alatt állanak. A belügyminiszter most utasitotta az elsőfoku rendőrhatóságot, hogy a felügyelet alatt álló külföldieknek hazájukban tartozkodó rokonaikhoz intézett vagy ezektől érkező postaküldeményeit az eredeti rendeletnek megfelelő elbánásban részesitsék.

— **Hadipósta.** *Remsei* Imre a 69. gyalogezred 13. századának közlegénye, 1893-ban született Székesfehérvárott, a harctéri jelentés szerint 1915. március 2-án ezredétől eltünt. Kutatását tovább folytatjuk.

— **Halálozások.** Máh Gáspár 46 éves korában elhunyt. Temetése tegnap délután volt a Salétrom-uteából. — Tóth István 32 éves földmüves f. hó 28-án virradásra szivszélhüdés következtében meghalt. Temetése vasárnap d. u. háromnegyed 4 órakor lesz a Rácz-u. 57. számu gyászházból, a Megváltó temetőbe. Az engesztelő szent miseáldozat hétfőn reggel 7 órakor lesz a székesegyházban.

— **Zeneiskola.** A székesfehérvári Zenekedvelők Egyesületének zeneiskolája f. évi szeptember hó 1 én nyitja meg harmadik tanévét. Az iskola tanitásterve a következő tanszakokat foglalja magában: magánének, zongora, hegedü és gordonka. A felsorolt tanszakok a zeneiskola főtantárgyait képezik; ezenkivül tanszakonként és osztályonként még a következő melléktárgyak tanittatnak: általános zeneelmélet, összehangzattan, zenetörténet, zongorai mélyhegedü, kamarazene, karének és zenekari gyakorlat. Beiratási dij: 6 korona. Tandij: 160 korona. A tandij egész évre kötelező s havi egyenlő részletekben fizetendő. A beirásokat szeptember hó 1. 2. 3 napján délelőtt 8—12 és délután 3—5 óráig az intézet helyiségében (Megyeház tér 10 sz.) Hermann László zeneiskolai igazgató eszközli.

— **Beirások.** A helybeli felső kereskedelmiiskolában a jövő 1915 16. iskolai évre a beirások folytatása f. évi szeptember hó 1, 2 és 3-án lesz. A további tudnivalókról az iskola hirdető táblája ad utmutatást. — A felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos egy éves *női kereskedelmi szaktanfolyamra*, amelyet az arra jelentkezők nagy számánál fogva, a fentartó kereskedelmi társulat áldözatkészségéből 2 párhuzamos osztállyal fogják megnyitni, f. évi szeptember hó 6 és 7 én 3 órától 5-ig, 8 an pedig d. e. 9—11-ig lehet beiratkozni a felső kereskedelmi iskola igazgatóságánál. Az igazgatóság.

— **Jakabék a front mögött.** A Népszava irja: Einhorn Ábrahámot, Kritzler Jakabot és Rubinstein Jakabot mint tettestársakat megvesztegetése cimén a budapesti ügyészség azzal vádolta, hogy Budapesten ez évi márciusban előzetes egyetértést folytán Kitzler Jakab és Rubinstein Jakab, Weber Hermann népfölkelővel együtt és közösen Einhorn Ábrahám által kétezer korona jutalmat adattak egy népfölkelő segédorvosnak, tehát közhivatalnoknak avégett, hogy ez, kötelességét megszegve, Braun Adolf közhonvédet a katonai szolgálat alól fondorlattal kivonja, vagy könnyü szolgálathoz juttassa. A törvényszék Einhorn Ábrahámot tiz havi fogságra és 1800 korona pénzbüntetésre, Kritzler Jakabot hat havi fogházra és 600 korona pénzbüntetésre itélte, Rubinstein Jakabot pedig fölmentette. Az ügyész Einhorn Ábrahámot és Kritzler Jakabra nézve sulyosbitás végett, Rubinstein Jakabra nézve pedig a fölmentés miatt semmiségi panaszt jelentett be. Einhorn és Kritzler a bünösség megállapitása miatt jelentették be semmiségi panaszt.

— **Katonatemetés.** Swobada Ferenc 35. közösgyalogos blattnitzi a harctéren szerzett betegsége következtében elhunyt. Temetése augusztus 29-én d. u. 2 órakor lesz a csapatkórház halottasházából.

— **Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök háborus körlevele.** *Rákosi* Jenő a következőket irja Prohászka püspök háborus irodalmi müködéséről: *Senkitől a jelen világháboru szenvedései közt a vigasztalásnak, a hitnek és reménynek hathatósabb, lélekemelőbb szavait nem hallottuk, mint Prohászka püspöktől.* A jeles publicista szavait legfeljebb csak ismételhetjük akkor, midőn megyéspüspökünk egy ujabb irására hivjuk fel a közönség figyelmét. Az Egyházmegyei könyvnyomda kiadta Prohászka püspök háborus körlevelét; ebben a ragyogó irásművészettel megirt szózatában a megyéspüspök annyi vigasztaló, bátoritó, megnyugtató gondolatot kelt bennünk, hogy bármennyire telitve van is szivünk a háboru borzalmaival és nyomoruságaival, megnyugodva, megvigasztalódva tesszük le a kis füzetet. Azért, akinek a lelke érzi a megnyugvás, a béke hiányát, olvassa el ezt a körlevelet. Az egy ivnyi terjedelmü füzet kapható az Egyházmegyei Könyvnyomdában (Szent István-tér 1) és a templomi könyvestábláknál. Ára 10 fillér, tömeges rendelésnél azonban árengedményt ad a kiadó.

— **Az Uránia** vasárnapi műsora ismét háborus aktualitas lesz. A harctéren küzdő katonáink leleményessége meglepő dolgokat tár elénk. „Az uj menetszázad" katonái által üzennek a táborba az otthonmaradottak. A kép nemcsak a hiteles harctéri felvételek egész sorozata és remek fényképezése, de tanulságos volta miatt is a legnagyobb érdeklődésre számithat. A pótműsor is remek darabokból áll, ugymint „A kis árvák" cimü 2 felvonásos, megható dráma és a „Csehországi Schweiz"-ből, továbbá a „Kedves vendégek" cimü vigjátékból. Megemlitjük még, hogy az Urániának állandó művészi zenekara van.

— **Ujitás a női reform-füzök terén**; gyári lerakatot sikerült szerezni oly higienikus **„Rádium" reform-füzökből**, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztositanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium" füzőt tessék kérni! Egyedüli elárusitás egész megyére **Vermes Frigyesnél.** Blous-ujdonságok állandó raktáron.

— **Az ördög** cimü 5 felvonásos dráma ismét ünnepi hangulatot fog kelteni az Urániában. „Életemet adtam a tiedért," Matilde Serao világhirü regénye után készült ez a nagyszabásu dráma, Maria Carmi Wollmöller hires művésznő játsza benne a főszerepet és nemcsak csodás szépsége, de fenomenális játéka magával ragadja a közönséget. S talán ez idő szerint nincs is hozzá hasonlitható müvésznő, aki arcjátékával a gonoszságot, az örömöt és szenvedést ugy kifejezésre tudná juttatni, mint ő. A grandiozus drámán kivül a pótműsorban egy remek vigjáték is van „Rodolfi és a Salometánc" Az Urániának állandó művészi zenekara az előadásokat a legkiválóbb klasszikus zenedarabokkal kiséri.

— **Bojtorjánhajszesz** korpásodás, hajhullás ellen kitünően bevalt szer; üvegje 1 kor. 20 fillér. Kapható **Szüts Róbert** Magyar Korona gyógyszertárban Kossuth u. sarkán.

— **Nézze meg az Uránia vasárnapi háborus műsorát, látni fogja a saison legszebb filmjét „ÜZENET A TABORBA."**

— **A Székesfehérvári Hitelszövetkezet** Deák Ferenc-utca 4. sz. alatti bérházában két utcai üzlethelyiség kiadó. Bővebb értesités nyerhető Távirda-u. 6. sz. alatt.

GÉPSZIJ legjobb minőségben kapható Langráf Gábor és Fia börkereskedésében Jókai-utca 8. Naponta postai szétküldés. Telefon 100.

FIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK ÉPULETE.) ::
Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénagypörkölde! Telefon 250.

CSAK 5 kilogrammos csomagokban!
5 kgr. SANTOS kávé
18 KORONA.
5 kgr. Caraeas kávé
20 KORONA.
Amig a készlet tart, kapható: A FIUMEI kávébehozatalnál.
Telefon 250. Barátok épülete.

Több uri család fiukat vagy lányokat teljes ellátásra elfogad az iskolaidényre. A cim Hotváthné és Rónainé papirkereskedésében tudható meg.

SZINHAZ.

Vasárnap az Apollóban. Még csak tegnap mutatott be az Apolló egy olyan szenzációs és minden izében érdekfeszitő detektivdrámát, melyet csak a Conan Doyle-ciklus mult felül már ma is egy hasonló kitünő detektiv történetet mutat be. Egy igen érdekes tanulságos szines természeti felvétel Kisipar Madcirában, kisebb humoros kép és egy két felvonásos vigjáték az „Örmester kisasszony" egésziti ki a műsort. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

APOLLÓ MOZGO SZINHÁZ

Vasárnap, aug. 29-én:
MURRAY és CINKNSAI
szenzációs detektivdráma
3 felvonásban.
Örmesterkisasszony.
Vigjáték 2 felvonásban.
Romév a moziban, humoros.
Kisipar Madeirában, szines természetután.

Az Apollo Színház uj szezonja.

Székesfehérvár, 1915 aug. 28.

Az utolsó évtizedek világraszóló találmányai közül a legelsők között foglal helyet a mozgófénykép. Edisonnak zseniális találmányaiból egyik sem hóditotta meg annyira az emberiséget, egyik sem tett szert olyan nagy népszerüségre, egyik sem örvend olyan általános közkedveltségnek, mint a *mozi*, ahogyan most röviden és népiesen nevezik.

A mozi szédületes hóditó utjában ma már odáig jutott, hogy igen fontos kulturmissziót teljesit; kulturmissziót a szó nemes értelmében akkor, ha kifinomult izléssel olyan képeket rögzit a filmszallagra, ami harmonikus, művészi összhangba tudja hozni az érdekeset a tanulsággal.

Az Apollónak mindig ez volt a legfőbb törekvése. És ha egy rövid pillantást vetünk az elmult szezon műsorára, láthatjuk, hogy az Apolló Szinház működésével mindenkor nemes hivatást teljesitett. Képeit mindig a jóizlés, a művészi törekvés jellemezte. Nem kimélve az anyagi áldozatokat a legelső filmvállalkozó cégektől szerezte be a legfrissebb, a legérdekesebb filmattrakciókat, melyek mindenkor a közönség osztatlan tetszésével és elismerésével találkoztak.

Az elmult szenzációs magyar filmcsoportjába tartozott a *„Bánk Bán“*, valamint a *„Tolonc“* bemutatása. Felejthetetlen estéi voltak a közönségnek *„Munkászubbony“* előadása Hegedüs Gyulával a főszerepben, továbbá *„A szökött katona“* népszinmű. Derüs estéket szerzett a *Steinhardt*-film és mindig számos vidám más tárgyu darab. Kedves és mindig vonzó volt a *Henny Porten* sorozat s nagy érdeklődés kisérte a Cornan Doyle-ciklus darabjait. Különös sulyt helyezett az Apolló arra is, hogy a világháboru legfrissebb szenzációs eseményeit vetitse a mozi számára. Nem hagyhatjuk figyelmen kivül azt a fényes sikerü szkecs-sorozatot sem, amely az elmult évadban szinre került az Apolló szinpadján. Az *„Attak,“* *„A nagy leszámolás,“* a *„Királylányaszobálánya“* a *„Rózsák a hóban“* a *„Gyöngyike hercegnő“* *„A paradicsom“* mind mind sokáig kedves emlékezetébe marad a közönségnek. Az elmult szezon sikere biztató reményt nyujt a jövöre, melynek programját óhajtjuk röviden vázolni.

A most meginduló uj szezon műsorán sürün fognak szerepelni a magyar tárgyu képek és különös gondot forditunk arra, hogy az irodalmi filmek jöjjenek fölénybe Örömmel tapasztalhatjuk ugyanis, hogy immár nagy irók állanak a mozik szolgálatában. A külföldi és hazai remekirók átengedik megfilmesitésre. Ez az irány a mult évben kezdődött, ugy, hogy az irodalmi film valósággal dominálja a műsorokat. Ennek jelentősége abban áll, hogy emeli a mozi irodalmi, művészeti és kulturális értékét. Az uj filmműfaj főszereplő pedig rendszerint a legkiválóbb művészekből kerülnek ki, miáltal a mozit a szinház által valósággal egy rangba, egy nivóra emeli.

A jövő szezonnak ismertetését kezdjük *Bernhard Kellermann* világhirü regényéből filmre alkalmazott művével, *Az alagut*-tal, (Der Tunnel) melynek csodás felvételei a kinematografia diadalát hirdetik. Hasonlóan a szenzáció erejével fog hatni *Sudermann Hermannak* *„A rókaut“* (der Katzensteg) cimü klasszikus regényéből feldolgozott filmdrámája, mely háborus témájánál fogva egyike lesz a legvonzóbb slagereknek.

Óriási érdeklődésre tartottak számot Flaubert Gusztáv regényéből készült *„Salambo“* c. filmtragédia, melynek témája szerfelett érdekfeszitő és amit ez a kép tömegjelenetekben és kiállitásban produkál, eddig páratlanul áll a kinematografia történetében. Irodalmi és művészeti sikere lesz *Hebbel* világhirü drámájának *„Márj Magdolnának“*, valamint *Sallen Félix* *„Az életért“* cimü nagyhatásu társadalmi drámájának is, melynek főszerepét Bassermann *„A király“* személyesitője alakitja.

A bemutatóra kerülő magyar tárgyu filmekből kiemeljük *Arany János* *„Tetemrehivás“* megható gyönyörü költeményéből készült filmdrámát, továbbá *„Zách Klára“* filmre alkalmazott tragikus történetét. És még egész sora lesz a magyar filmderaboknak, melyeknek főszerepeit legkiválóbb szinművészeink alakitják. Az internacionális moziszinészek stárjainak; *Asta Nielsen*nek és *Henny Porten* nek alakitásaiból egész sorozatot ad elő az Apolló. *Psilander* képeket pedig Székesfehérvárott kizárólagos joggal csakis az Apolló mutathat be és fel is vonultatja e művekből a legujabb és legkiválóbb felvételeket. Ama filmalkotásokat is, melyeknek főszerepeit olyan elsőrangu művészek, mint *Ritta Sachetto, Else Frölich, Betty Nansen, Ebba Thomsen, Ellen Aggerholmt Olafföns. Carl Alstrup, Schildkraut, Bassermann játszák*, sürün fogja látni az Apolló közönsége. *Coman Doyle* ciklusból is csak a legértékesebb és legérdekesebb kerül bemutatóra. A vidám műfajnak is fogunk hódolni. Mindig a jóizléssel összeegyeztető, kacagtató bohózatok fogják élénkiteni müsorunkat. Nem fogjuk figyelmen kivül hagyni a moziszkecseket és egyéb attrakciókat sem s csakis azokat mutatjuk be, amelyek irodalmi és müvészi értékkel birnak. A háborus aktualitások is mindig eredetiek lesznek, ujak és érdekesek lesznek.

Ez csupán rövid vázlata nagyarányu programunknak, melyet az uj évadban a közönséggel megismertetni óhajtunk. A jövő szezonnak tehát teljes bizalommal nézünk elébe annál is inkább, mert bizva-bizunk, hogy az uj évadban mindhamarabb felragyog a mindenkit boldegitó, hőn óhajtott dicsőséges béke!

Az Apolló szinház igazgatósága.

Vigyünk frissitőt a vasuti üditő állomásra az átutazó sebesült katonák számára.

Pályázat.

Az iszkaszentgyörgyi r. kath. iskolához az 1915/16. tanévre, illetőleg a háboru tartamára egy kisegitő tanitónő kerestetik. Fizetése havi 80 korona, egyszobás lakás és konyha. Az állást elnyerni óhajtók kérvényeiket az iszkaszentgyörgyi pébánia hivatalhoz szivesked-jenek cimezni. A pályázat határideje 1915. szept. 4.

Molnár István, plebános.

URANIA SZINHÁZ
ETŐFI-UTCA-SZ. ISTVÁN-UTCA SARKÁN
Telefon 233. — Telefon 233.

Vasárnap egy napos:
Üzenet a táborba,
vagy az uj menetszázad.
Életkép a mai világháboruból.
Fényes pótműsor.
4 előadás 3, 5, 7, és 9 órakor.

Hétfőn és kedden, aug. 30 és 31.
AZ ÖRDÖG.
Maria Carmi a főszereplésével.
Dráma 5 felvonásban.
Nagyszabásu pótműsor.
Művészi zenekiséret.
Előadás este 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bárminemü eladásnál és vételnél a legcélszerübb és legolcsóbb az apróhirdetésekben hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betükkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetések mindenkor előre fizetendők és a megjelent apróhirdetések után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árengedmények vannak. Hirszöveg között rendes betükkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betükkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közerkölcsöt sértik, vagy bármi okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyiltéri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Füszerüzletembe felveszek két erősebb helybeli, jó fiut tanulónak. Illés Károly, Haltér 12 sz.

Diakot teljes ellátásra havi 50 koronáért vállalok. Nagy Sándor-utca 21. szám.

A lehető legrövidebb idő alatt sajátitható el a szabás, varrás és mintarajzolás **URBAN MARGIT** szabászati tanintézetben, Iskola-utca 14. szám.

Otthoni mosest és vasalást elfogadok. Cim: Deutsch Józsefné Sarló-utca 6.

Diakok gondos, jó kiszolgálással felvétetnek teljes ellátásra. Haltér 4. Héjj-ház.

Használt iskolai könyveket vesz Kaufmann könyvkereskedő Kossuth-u. 9. sz. — Befőzéshez való hólyagpapir 1 iv 6 és 7 filiér.

AMERIKAI HENGERGÉPEN előállitott ELSŐRENDÜ MŰLÉP KILÓJA 6 KORONA.
Kapható: **POLLERMANN**
méhészetében, Székesfehérvár Pálya-utca 28.

Üzlet-áthelyezés!

Értesitem a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy

női kalap-raktáram
Megyeház-tér 17. szám
(Vörösmarty-sarok)
emeletre helyeztem át.

Nagy választék hölgy- és leányka-kalapokban — gyászkalapok a legutóbbi minták szerint a legrövidebb idő alatt készülnek.

Tisztelettel
Borkovits Berta
divatárusnő.

Általános Bank és Takarékpénztár r. t.
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Betéteket elfogad előnyös kamatozás mellett.
Váltókat leszámitol.
Értékpapirokat vesz és elad.
Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a hátralék tetszés szerinti összszegben törleszthető.
Kisorsolt sorjegyeket és szelvényeket beváltl.
Külföldi pénznemeket vesz és elad.
Tőzsdei megbizásokat pontosan teljesit.

Gyermek-, női- és férfi-szandalok. Vászon és bőrcipők.
Divatos női bluzok és pongyolák. Komót-füzők és napernyők.
Szalma- és vászonkalapok.
Nagy választékban kaphatók
Kováts Antal
uri-, női-divat kereskedésében.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda, Székesfehérvárott.